

6 november 2023

Algemene beschouwing: programmabegroting Heiloo 2024

Voorzitter,

Ter bespreking ligt de programmabegroting voor het jaar 2024 e.v.

Ik begin positief, maar daarna ontkom ik niet aan het minder goede nieuws. Aan de hand van de vraag 'Hoe dan wel?' sluit ik af met de visie van CDA-Heiloo. Een visie overigens die – zoals u van ons gewend bent – gebaseerd is op constructieve bijdragen en uitgaat van goed samenspel tussen de raad, het college, inwoners, ondernemers en verenigingen. Niet vanuit het "Ik", maar vanuit het "Wij" kunnen we ook in Heiloo het verschil maken.

Bottom line up front (BLUF):

Maak een pas op de plaats, zie alternatieven, houd financiële ruimte door géén miljoenen te steken in discutabele wegaanpassingen maar houd de mogelijkheid open voor een aantrekkelijk Looplein, voor Heiloo Fietsdorp, voor een gezond cultuuraanbod!

Eerst het goede nieuws

- Deze begroting geeft over het algemeen een agequate weergave van de lopende zaken en bedrijfsvoering. Dank aan de ambtelijke organisatie en het college die dat hebben voorbereid.
- Zoals in de begroting wordt beschreven: de basisdienstverlening is over het algemeen op orde, ondanks flinke personele uitdagingen en bijvoorbeeld ook extra inzet voor opvang van asielzoekers en Oekraïners.
- Een aantal zaken, die overigens door het vorige college in gang zijn gezet, komen tot realisatie:
 - Verhuizing gemeentehuis naar de nieuwe locatie en gezamenlijk met de bibliotheek.
 - De vernieuwing Dans- en Muziekschool gaat binnenkort beginnen.
 - Er is zicht op de Tweede sporthal en zelfs The Spot gaat er komen.

Dan het minder goede nieuws

- Zoals bekend dreigt vanaf 2026 een financieel ravijn met pijnlijke bezuinigingen. De uitkomst van de landelijke verkiezingen en de economische ontwikkelingen zullen bepalend zijn hoe dat zal uitpakken.

- De financiële ruimte in Heiloo voor de ambities uit het collegeakkoord zijn beperkt: hooguit een investeringsruimte van 4 miljoen, gebaseerd op structurele lasten van 300.000 E.
- De BUCH-werkorgansatie verkeert in zwaar weer. Het is ver beneden peil dat de BUCH-directie niet tijdig duidelijkheid heeft gegeven ten behoeve van de gemeentelijke begroting. Hoewel de exacte omvang nog voer voor discussie is, is het wel duidelijk dat extra investeringen in de BUCH de hiervoor genoemde investeringsruimte meer dan geheel zullen opslurpen.
- Maar dan het écht slechte nieuws:
 - Een groot deel van de fraaie wensen en ambities in het collegeakkoord blijkt nog steeds, anderhalf jaar na aantreden, qua financiën en benodigde capaciteit door het college NIET te zijn uitgewerkt, NIET helder te zijn en dus ook NIET rijp voor concrete afwegingen of besluiten.
 - Het college kondigt ondertussen wel aan dat er stevige keuzes gemaakt moeten worden en schotelt ons een proces voor dat leidt tot de Kaderbrief volgend jaar zomer en dus pas volgend jaar deze tijd besluiten over 2025 en verder. Oftewel: wéér een jaar verloren!
 - Afgelopen zomer hebben wij als CDA-fractie al aangegeven wat wij daarvan vinden: diep treurig! Vanaf de allereerste terugkoppeling over de coalitievorming in april vorig jaar hebben wij steeds gevraagd naar de uitvoerbaarheid van al die ambities qua financiën en personele capaciteit. Helaas: dat is niet opgepakt. Inmiddels is de oorzaak van deze situatie ook duidelijk: tijdens de coalitievorming is afgeweken van de goede gewoonte om het onderhandelingsresultaat eerst door de ambtelijke organisatie te laten doorrekenen. Is niet gebeurd! Het coalitieakkoord met fraaie voornemens doet dus inmiddels sterk denken aan de zogenaamde 'gratis bier moties' die een paar weken geleden in de Tweede Kamer voor ophef zorgden!
 - Al met al heeft dit voor Heiloo grote consequenties. Sinds het Verkeersplan 2018 is het een vurige wens om te komen tot 'Heiloo Fietsdorp'. Anno 2023: daar is geen geld voor anders dan 'werk met werk maken'. In 2019 hebben wij samen met H2000 en VVD een motie 'Dorpshart Heiloo' ingediend: er is nu jaren gepraat, maar anno 2023 ... alleen geld voor 'laaghangend fruit'. En dan speciaal voor HeilooLokaal: de door u gewenste fontein gaat er dus ook niet komen. Verder: er zijn géén middelen voorzien voor verduurzaming van ons eigen vastgoed; er zijn géén extra middelen voor opvolging van het onderzoek cultuurprofiel.
 - Ook is niet voorzien in volledige looncompensatie voor de bibliotheek, de Muziek- en Dansschool en Trefpunt Heiloo, hetgeen leidt tot korte termijn ingrepen in het bestaande aanbod.

Samenvattend: eerder hanteerden wij nog de kwalificatie 'treurig', inmiddels de kwalificatie 'een ramp in slow motion'.

Hoe dan wel?

- Ten aanzien van de BUCH is fundamentele herbezinning nodig: wij neigen er zo langzamerhand naar om net als Uitgeest een bestuurskrachtonderzoek uit te laten voeren om alle opties op een rij te zetten. Los daarvan zijn voor de korte termijn wel degelijk maatregelen nodig en zullen we bereid moeten zijn een aantal gerichte investeringen te doen.

- De bibliotheek, de Muziek- en Dansschool en het Trefpunt geven terecht aan dat zij onvoldoende worden gecompenseerd voor de gestegen loonkosten en dat zij op zo'n korte termijn dit niet kunnen oplossen. Zij hebben minstens een jaar de tijd nodig om dat in hun aanbod te kunnen verwerken. Wij roepen het college op om met hen in gesprek te gaan en – waar het aantoonbaar knijp loopt – met oplossingen te komen en die waar nodig aan de raad voor te leggen.
- Verder moeten we een drastische pas op de plaats maken ten aanzien van de grote uitgaven, totdat wij volgend voorjaar van het college wél een compleet beeld hebben gekregen en op basis daarvan in samenhang keuzes kunnen maken. En in die tussentijd vragen we aan het college om ook opties uit te werken die vergelijkbare effecten hebben (bijvoorbeeld beperken verkeer Stationsweg), maar veel minder geld kosten.
- Dat betekent concreet:
 - Alle in het investeringschema (bijlage 1 van de begroting) opgenomen posten onder 'Openbare Ruimte', dus inclusief de verhoging investeringskrediet Zeeweg/Stationsweg en Vennewatersweg tot nader order bevroren.
 - Ook de voorgenomen aanpassing Ypestein, die 1,5 ME zal vergen, wordt wat ons betreft bevroren.

Ter afsluiting

Om niet geheel in mineur af te sluiten nog het volgende:

- Per memo van 2 november jl. heeft het college gemeld dat er toch nog een overbrugging voor de Beun mogelijk is met de huidige exploitant, zelfs tegen lagere kosten dan eerder werd gemeld. Wij zijn daar zeer blij mee en hebben samen met Heiloo-2000 gelijk doorgepakt en dat in een amendement verwerkt.
- We krijgen een gemeentehuis, waar inwoners tegelijkertijd aan de leestafel van de Bibliotheek en het Vrijwilligers Informatiepunt kunnen aanschuiven. Het 'elkaar ontmoeten' en zorgen voor 'nabijheid' zijn belangrijke ingrediënten in deze vernieuwde opzet. Die opzet mag wat ons betreft ook terugkomen in de naamgeving. Daarom stellen wij per motie voor de aanduiding 'Huis van Heiloo'!

De fractie van CDA-Heiloo,

Hessel Hiemstra (fractievoorzitter)
 Mart Brouwer de Koning
 Peter van Dorsten (burgerlid)
 Corinne Willemse (burgerlid)